

Studiebrief 104/3/2013

WETLIKE ASPEKTE RAKENDE OUDITPRAKTYKVOERING

AUE302Q

Semesters 1 & 2

Departement Ouditkunde

IMPORTANT INFORMATION:

Hierdie studiebrief bevat belangrike inligting oor die module insluitend die sleutel op werkopdrag 03 in studiebrief 101

BAR CODE

INHOUDSOPGAWE

Bladsy

1. BELANGRIKE INLIGTING.....	3
1.1 INTERNATIONAL STANDARDS ON AUDITING.....	3
1.2 OUDITEURSPROFESSIEWET 26 VAN 2005 (AUDITING PROFESSION ACT (APA)).....	3
1.3 PROFESSIONELE GEDRAGSKODES (PGKs).....	6
1.4 REËLS RAKENDE ONBEHOORLIKE GEDRAG/RULES REGARDING IMPROPER CONDUCT ...	7
1.5 DIE MAATSKAPPYWET, WET 71 VAN 2008, SOOS GEWYSIG	7
2. SLEUTEL EN KOMMENTAAR OP WERKOPDRAG 03/2013 IN STUDIEBRIEF 101	8
2.1 ALGEMENE KOMMENTAAR.....	8
2.2 SLEUTEL EN KOMMENTAAR OP WERKOPDRAG 03/2013	8
2.3 GEVOLGTREKKING.....	20
3 EKSAMENVRAESTEL.....	20
4 SLOTOPMERKINGS.....	20

1. BELANGRIKE INLIGTING

U sal hieronder 'n opsomming van die standarde, kodes en artikels wat vir u studies van belang is, vind.

Die opsommings, definisies en beskrywings van daardie artikels van die studiemateriaal wat in hierdie studiebrief ingesluit is, is slegs vir illustrasie doeleindes en gevolglik nie noodwendig volledig nie. Verwys asseblief terug na die oorspronklike bronne wanneer u uself vir die eksamen voorberei.

1.1 INTERNATIONAL STANDARDS ON AUDITING

Bestudeer die volgende *International Standards on Auditing* (ISAs): ISA 210, 240, 250 en 260.

U moet in staat wees om u kennis in 'n gegewe vraag te kan **toepas** en waar nodig, u kennis ten opsigte van hierdie *International Standards on Auditing* in vrae waar hierdie ISAs en die SAIGR Professionele Gedragskode en selfs die Maatskappywet van toepassing mag wees, te kan **integreer**.

1.2 OUDITEURSPROFESSIEWET 26 VAN 2005 (AUDITING PROFESSION ACT (APA))

U moet die artikels wat hieronder gelys is bestudeer.

Artikels wat bestudeer moet word

- 1 Definisies (veral dié van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid)
- 37 - 39 Registrasie van individuele ouditeure en firmas en beëindiging van registrasie
- 41 Praktyk
- 42 Nakoming van reëls
- 43 Inligting wat verskaf moet word
- 44 Pligte ten opsigte van audit
- 45 Plig om verslag te doen oor onreëlmatighede
- 46 Beperking van aanspreeklikheid
- 52 Misdrywe

U moet in staat wees om u kennis in 'n gegewe vraag te kan **toepas** en waar nodig, u kennis te integreer in vrae waar hierdie Wet en die Maatskappywet van toepassing mag wees. Die Professionele Gedragskode kan ook in dieselfde vraag van toepassing wees.

Hieronder word 'n paar belangrike artikels opgesom waarmee studente gewoonlik probleme ondervind.

Rapporteerbare onreëlmatigheid (Artikels 1 en 45) (Opsomming alleenlik)

Definition

Any unlawful act or omission committed by any person responsible for the management of an entity, which -

- *has caused or is likely to cause material financial loss to the entity or to any partner, member, shareholder, creditor or investor of the entity in respect of his, her or its dealings with that entity; or*
- *is fraudulent or amounts to theft; or*
- *represents a material breach of any fiduciary duty owed by such person to the entity or any partner, member, shareholder, creditor or investor of the entity under any law applying to the entity or the conduct or management thereof.*

Steps to be taken by the auditor

*If the **auditor** of an entity is satisfied or has reason to believe that a reportable irregularity has taken place or is taking place in respect of that entity he must without delay, send a written report to the IRBA.*

The auditor must within three days of sending the report mentioned above, notify the members of the management board of the entity in writing of the report sent to the IRBA and the provisions set out below and include a copy of this report.

The auditor must as soon as possible, but no later than 30 days from the date of sending the initial report to the IRBA –

- *discuss this report with the members of the management board of the entity;*
- *afford the members of the management board an opportunity to make representations in respect of that report;*
- *send another report to the IRBA, which report must include -*
 - *a statement that the auditor believes that -*
 - *no reportable irregularity has taken place or is taking place; or*
 - *the suspected reportable irregularity is no longer taking place; or*
 - *that adequate steps have been taken for the prevention or recovery of any loss as a result thereof, if relevant; or*
 - *the reportable irregularity is continuing; and*
 - *detailed particulars and information supporting the statement referred to above.*

Slegs die ouditeur van die onderneming kan ingevolge hierdie artikel optree wanneer daar 'n rapporteerbare onreëlmatigheid bestaan. Die onreëlmatigheid (enige onwettige optrede of nalating van optrede) waaroor verslag gedoen moet word, moes op bestuursvlak plaasvind of plaasgevind het. Dit moes 'n wesenlike geldelike verlies vir die onderneming, sy vennoot, lid, aandeelhouer, krediteur of beleggers tot gevolg gehad het of die moontlikheid inhou dat dit waarskynlik daartoe sal lei. Dit moet neerkom op bedrog diefstal. Dit moet 'n wesenlike verbreking van enige fidusiêre plig wees deur sodanige persoon teenoor die onderneming of enige vennoot, lid, aandeelhouer, krediteur of belegger van die onderneming onder enige wet wat op die onderneming van toepassing is of op die optrede of bestuur daarvan. 'n Rapporteerbare onreëlmatigheid sluit nie swak bestuursbesluite of -foute in nie. **Onthou ook** dat die ouditeur **inligting uit ander bronne in ag moet neem**.

Liability of the auditor (Section 46) (Summary only)

Aanspreeklikheid van die ouditeur (Artikel 46) (Slegs 'n opsomming)

Die toepassing van hierdie artikel is beperk tot 'n audit wat uitgevoer is binne die definisie van "audit" (verwys artikel 1).

Die ouditeur is slegs aanspreeklik indien hy **nalatig** was of **kwaadwillig of bedrieglik** opgetree het.

TEENoor KLIËNT:	–	eis op grond van kontrakbreuk
TEENoor DERDE PARTY:	–	gemeenregtelike deliktuele aksie
	*	handeling (bestaan uit 'n doen of late)
	*	onregmatigheid (skending van 'n ander se subjektiewe reg of 'n inbreuk op sy reg of verbreking van 'n plig van sorg en vaardigheid)
	*	kousaliteit (impliseer dat die skade as 'n gevolg van die optrede van die dader moes ontstaan het)
	*	skuld en skade

'n Ouditeur is slegs in sekere omstandighede aanspreeklik **wanneer hy/sy nalatig opgetree** het, naamlik:

- (i) Sy/haar kliënt kan hom op grond van kontrakbreuk aanspreeklik hou.
- (ii) Derdes kan hom/haar aanspreeklik hou indien:
 - hulle op sy/haar verslag vertrou het;
 - hulle as gevolg van die vertroue 'n verlies gely het;
 - die ouditeur moes van een van die volgende **bewus gewees** het, of daar moes **redelikerwys van hom/haar verwag kon word om daarvan te weet**, toe die nalatigheid plaasgevind het:
 - hy/sy moes bewus gewees het van die **derde party** se moontlike vertroue op sy/haar verslag (ten opsigte van 'n besondere transaksie/ander transaksie van soortgelyke aard); of
 - hy/sy moes geweet het dat die **kliënt** sy/haar verslag sou gebruik om 'n **derde** oor te haal om op 'n sekere wyse op te tree (ten opsigte van 'n besondere transaksie/ander transaksie van soortgelyke aard); of
 - die ouditeur het na die uitreiking van sy/haar verslag aan 'n **derde** voorgegee dat die verslag juis is, terwyl hy/sy geweet het dat die verslag onjuis is. In so 'n geval kan 'n ouditeur aanvaar dat 'n derde op sy/haar verslag sal vertrou.

Registrasie van 'n maatskappy as geregistreerde ouditeur (Artikel 38(3) en (4))

Die enigste firmas wat geregistreer mag word, is vennootskappe waarvan al die vennote individue is wat geregistreerde ouditeure is, alleenpraktyke waarvan die eienaar 'n geregistreerde ouditeur is en maatskappe wat aan die volgende vereistes voldoen:

- Slegs individue wat geregistreerde ouditeure is mag aandeelhouders van die maatskappy wees;
- Elke aandeelhouer van die maatskappy moet 'n direkteur daarvan wees en *vice versa*;
- Die maatskappy moet ingelyf en geregistreer word in terme van die Maatskappywet met 'n aandeelkapitaal, en
- Die maatskappy se akte van oprigting moet bepaal dat sy direkteure en gewese direkteure gesamentlik en afsonderlik saam met die maatskappy aanspreeklik is vir skulde en laste wat tydens hul ampstermyn opgeloop het;
- Wanneer 'n lid sterf of nie meer 'n geregistreerde rekenmeester en ouditeur is nie kan sy boedel na gelang van die geval vir ses maande sy aandeel hou of vir 'n langer tydperk wat deur die *IRBA* goedgekeur is - 'n aandeel wat aldus gehou word, het egter geen stemreg nie;

- Die maatskappy se akte van oprigting moet bepaal dat die maatskappy sy aandele mag terugkoop, sonder bevestiging deur die hof en sonder dat hy sy gemagtigde aandeelkapitaal daardeur verminder en dat die aangekoopte aandele weer beskikbaar is vir toekenning;
- Die maatskappy se akte van oprigting moet ook bepaal dat 'n lid van die maatskappy slegs lede mag aanstel om namens hom 'n vergadering van die maatskappy by te woon of daarop te stem;
- In terme van artikel 38(4) van die *APA* is die bepalings van artikel 20(1)(b) van die Maatskappywet (hier word na die vorige Maatskappywet verwys) nie van toepassing op sodanige maatskappy nie (die beperking op die getal lede). *Hierdie subartikel (artikel 38(4) van die APA) sal gewysig moet word aangesien die Maatskappywet 71 van 2008 in sy artikel 8 nie privaatmaatskappye, wat persoonlike aanspreeklikheid maatskappye is, wat hier die geval is, ten opsigte van die maksimum getal lede beperk nie.*

Die artikel verseker dat registrasie by die *IRBA* tot ouditeure beperk is. Gevolglik kan 'n ouditeur en prokureur nie 'n vennootskap vorm en aansoek doen om as 'n firma van geregistreerde ouditeure te registreer nie. Dit sal ook beteken dat 'n firma van geregistreerde ouditeure nie 'n ingelyfde maatskappy mag vorm en prokureurs as direkteure en/of aandeelhouders kan aanstel nie. Sodanige persone mag egter deel van die personeel uitmaak en 'n salaris verdien.

1.3 PROFESSIONELE GEDRAGSKODES (PGKs)

Ons vereis dat u die SAIGR Professionele Gedragskode volledig moet bestudeer. Die *IRBA* PGK, wat vanaf 2011 van toepassing is, is tot so 'n mate gewysig dat dit baie ooreenstem met die SAIGR PGK.

Ons sluit hieronder vir u inligting 'n vergelyking tussen die twee kodes in.

Vergelyking van die SAIGR Professionele Gedragskode en dié van die *IRBA*, soos vanaf 2011 van toepassing

Die SAIGR kode bestaan uit definisies en drie dele, waarvan Deel C (Die Professionele Rekenmeester in besigheid) nie in die *IRBA* kode hanteer word nie.

Ten opsigte van Deel A

Waar daar hier en daar na die “Reguleringsraad” verwys word in die *IRBA* kode, is daar nie so 'n verwysing in die SAIGR kode nie.

Ten opsigte van Deel B

Ten opsigte van *Foote en ander soorte vergoeding* in artikel 240, is daar in die *IRBA* kode se artikel 240.4A 'n bepaling wat, nieteenstaande die voorafgaande subartikels, verwys na die ontvangs van gebeurlikheidsgelde, dat 'n geregistreerde ouditeur nie gebeurlikheidsgelde mag hef vir gerusstellingsdienste wat aan kliënte gelewer is of vir die voorbereiding van 'n oorspronklike of gewysigde belastingopgawe nie, aangesien dit 'n selfbelangbedreiging ten opsigte van onafhanklikheid skep waarvoor geen voorsorgmaatreëls die bedreigings kan elimineer of tot 'n aanvaarbare vlak kan verminder nie.

U moet in staat wees om u kennis in 'n gegewe vraag te kan **toepas** en waar nodig, u kennis ten opsigte van SAIGR se PGK in vrae waar hierdie PGK, die Maatskappywet en selfs die *International Standards on Auditing* van toepassing mag wees, te kan **integreer**.

1.4 REÛLS RAKENDE ONBEHOORLIKE GEDRAG/RULES REGARDING IMPROPER CONDUCT

U moet paragrawe 1 en 2 (woordomsrywings en onbehoorlike gedrag) van die *IRBA se Rules Regarding Improper Conduct (Rules)*, sowel as paragraaf 34 van die *SAICA Verordeninge (By-Laws)* bestudeer. Die Rules en die Verordeninge is respektiewelik in die *SAICA Handbook*, Volumes 2 en 3 ingesluit.

U moet in staat wees om u kennis in 'n gegewe vraag te kan **toepas** en waar nodig, u kennis ten opsigte van *IRBA se Rules* en *SAICA se Verordeninge* te kan **integreer**.

1.5 DIE MAATSKAPPYWET, WET 71 VAN 2008, SOOS GEWYSIG

Die volgende lys verwys na belangrike artikels in die Maatskappywet wat u baie goed moet ken. Die hoofstukke verwys na die Maatskappywet hoofstukke.

Die volgende artikels moet bestudeer word:

Hoofstuk 1	Art 1-6, 8
Hoofstuk 2	Art 11, 13, 15-16, 19-22, 24, 27-30, 35-83
Hoofstuk 3	Art 84-94
Hoofstuk 4	Art 95-97, 99-111
Hoofstuk 5	Art 112, 115
Hoofstuk 6	Art 128-155
Hoofstuk 7	Art 159, 162, 163, 168-184
Hoofstuk 8	Art 185-204
Hoofstuk 9	Art 213-216, 218-219
Bylaes	2, 3 & 5

Benadering by die beantwoording van Maatskappywetvrae waar advies of 'n evaluasie van die gegewe situasie verlang word

- Identifiseer alle transaksies/gebeurtenisse wat in die vraag gegee word.
- Bepaal watter vereistes van die Wet op elke transaksie/gebeurtenis van toepassing is. Hierdie vereistes mag verband hou met ...
 - magte van die onderneming (akte van oprigting, artikels van die Wet)
 - spesifieke magtiging benodig (byvoorbeeld spesiale besluit, gewone besluit met spesifieke magtiging, direkteursbesluit, ens)
 - spesiale vereistes (likwiditeit en solvabiliteit)
 - openbaarmakingsvereistes (ingesluit in 'n artikel van die Wet en Standaarde van *IFRS/GAAP*).
- Gee die teorie weer wat op elke transaksie/gebeurtenis van toepassing is.
- Pas die teorie op die gegewe feite in die vraag toe.
- Kom tot 'n slotsom oor die geldigheid van elke transaksie/gebeurtenis.
- Maak aanbevelings of bespreek alternatiewe (indien verlang word in die vraag).

Wanneer 'n vraag van u verlang om **auditprosedures** te formuleer met betrekking tot 'n transaksie waar die Maatskappywet ter sprake is, moet u dieselfde Maatskappywetvereistes toepas, maar met 'n ouditprosedure daarby gevoeg.

Artikelnommers

Daar word nie van u verwag om artikelnommers of die name van hofsake in die beantwoording van vrae in die eksamen te noem nie. Die bepalings wat in die betrokke artikel ingesluit is, is van belang en moet genoem, of waar nodig, toegepas word.

1.6 WET OP BESLOTE KORPORASIES, WET 69 VAN 1984, SOOS GEWYSIG

Die Wet op Beslote Korporasies word uitfaseer en sal **nie** geëksamineer word nie.

2. SLEUTEL EN KOMMENTAAR OP WERKOPDRAG 03/2013 IN STUDIEBRIEF 101

2.1 ALGEMENE KOMMENTAAR

Hierdie werkopdrag is 'n vorige eksamenvraestel. Ons is van mening dat dit tot u voordeel sal wees as u kennis neem van probleme wat ander studente ondervind het toe hulle hierdie eksamen geskryf het en watter algemene foute deur studente gemaak is. Ons het dus spesifieke kommentaar ingesluit oor daardie vrae waar studente probleme ervaar het.

Neem ook kennis van die feit dat daar net een scenario is en dat alle vrae daaruit volg. Dit is waar goeie eksamentegniek baie belangrik is, aangesien u baie tyd gaan verloor (en effektief punte) as u die hele scenario vier of meer kere gaan deurlees, aangesien al die inligting nie op elke subvraag van toepassing is nie. Dit is vir daardie spesifieke rede dat die verlang gedeelte van elke subvraag spesifiek (byvoorbeeld) in vraag 1.1 aandui: “Met inagnome van die AGTERGRONDINLIGTING ... formuleer die ouditprosedures wat ...”.

Die aantal punte wat aan elke vraag en subvraag geallokeer is, is 'n aanduiding van die aantal geldige stellings wat u moet maak. Byvoorbeeld in vraag 1.1 moet u twee stellings oorweeg, waar 25½ punte aan “voorkoms” geallokeer is teenoor 4½ punte wat aan “aanbieding en openbaarmaking” geallokeer is.

2.2 SLEUTEL EN KOMMENTAAR OP WERKOPDRAG 03/2013

VRAAG 1.1

30 punte

Spesifieke kommentaar

Baie min studente het in die Junie eksamen die vraag in die verlagde formaat beantwoord of 'n onderskeid getref tussen die verkoop van die bates en die direkteur se belang in die kontrak.

Dit is baie belangrik om die instruksies in die verlang gedeelte van die vraag te volg om maksimum punte te behaal.

Die vraag het met een transaksie gehandel en waar u aan die een kant die geldigheid van 'n direkteurs- en aandeelhoudersbesluit met betrekking tot die verkoop van die grootste deel van 'n maatskappy se bates en aan die ander kant die vereistes wat toepaslik is waar 'n direkteur 'n belang in die verkoop van 'n eindom het waaroor die direksie 'n besluit geneem het, moes bespreek.

U moes eerstens bepaal het of die transaksie vereis dat die artikels ten opsigte van 'n fundamentele transaksie, artikels 112, 115 en 164, toegepas moet word. Nadat u dat dit inderdaad 'n fundamentele transaksie is, moes u die verskillende vereistes (teorie) in terme van

die Maatskappywet genoem het. Ons het spesifiek van u verlang om die teorie ten opsigte van die gegewe scenario toe te pas. Dit beteken dat u byvoorbeeld moes aandui hoe u tot die gevolgtrekking gekom het dat die verkoop van die maatskappy se eiendom inderdaad die verkoop van die grootste gedeelte van die maatskappy se bates verteenwoordig het.

Oor die algemeen het min studente die teorie toegepas, of waar dit wel gedoen was, het hulle dit nie apart van die teorie gedeelte van die vraag gedoen nie.

Sleutel

Bespreek die geldigheid van die direksie se besluit om een van die maatskappy se eiendomme te verkoop in terme van die Maatskappywet. Bespreek die vergaderingsvereistes vir direksie- en aandeelhoudersbesluite waar van toepassing

Die direkteure se besluit om een van die maatskappy se eiendomme te verkoop het op twee sake betrekking wat die toepassing verskillende artikels van die Maatskappywet vereis.

Die verkoop van die eiendom word eerste hanteer

Teorie

1. Die Maatskappywet bepaal dat 'n maatskappy nie alle **of die grootste deel van sy bates** of onderneming mag vervreem nie, tensy die vervreemding deur 'n **spesiale besluit van die aandeelhouders, ooreenkomstig** artikel 115 goedgekeur is, en (1½)
2. Die maatskappy aan **alle ander vereistes voldoen het soos uiteengesit in artikel 115**, in die mate dat daardie vereistes op sodanige vervreemding deur daardie maatskappy van toepassing is. (1½)
3. Die maatskappy het **alle vereistes soos uiteengesit in die AVO nagekom**. (1½)
4. 'n Billike waardasie gemaak is ten opsigte van die eiendom wat verkoop word. (½)
5. Artikel 115 vereis dat die besluit aangeneem moet word deur persone wat geregtig is om stemreg oor sodanige saak uit te oefen, by 'n vergadering wat vir dié doel byeengeroep is en waarby **genoeg persone teenwoordig** is om altesaam **minstens 25%** uit te oefen van stemreg wat oor sodanige saak uitgeoefen kan word. (1½)
6. Die **spesiale besluit** moet in terme van artikel 65(9) **ondersteun word deur ten minste 75%** van die stemregte wat oor die besluit uitgeoefen word. (1½)
7. In terme van artikel 112(3) moet die **kennisgewing van 'n vergadering van aandeelhouders** om 'n besluit te oorweeg oor die goedkeuring van 'n vervreemding ...
 - minstens **15 werksdae** voor die vergadering moet begin (artikel 62(1)(a)) aan **elke aandeelhouer** van die maatskappy gegee word; en (1½)
 - insluit of vergesel word van 'n skriftelike opsomming van ...
 - die **presiese voorwaardes van die transaksie of reeks transaksies** wat by die vergadering oorweeg moet word; en (1½)
 - die bepalings van **artikels 115 en 164**. (1½)

Maksimum punte (8½)

Toepassing

1. Indien ACN **bogenoemde vereistes nagekom het**, sal die transaksie **geldig** wees. (1½)
2. In hierdie geval is **meer as 50% van die bates** (billik waardeer) **vervreem (R3.1 miljoen in vergelyking met die totale bates van R6 miljoen)** en gevolglik is artikel 112 van toepassing. (1½)
3. Meer as die **vereiste 75% van die stemme was ten gunste** van die besluit (**82%**), aangesien slegs **18%** van die aandeelhouders die transaksie **teengestaan** het. (1½)
4. Dit is nie duidelik uit die inligting of so besluit na voldoening aan al die bogenoemde vereistes geneem is nie. Al wat ons weet, is dat die aandeelhouders 'n besluit geneem het en dat 18% van die aandeelhouders die transaksie teengestaan het. (1½)
5. Indien die spesiale besluit inderdaad geneem is, en een van hierdie persone **agterna 'n brief aan die voorsitter gestuur het binne 5 sakedae** na die stemming (wat hier die geval is), waarin die persoon eis dat ACN die transaksie heroorweeg of **gereed moet maak om hof toe te gaan**, bepaal artikel 115 dat **ACN nie mag voortgaan om daardie besluit sonder die goedkeuring van die hof te implementeer nie, aangesien die transaksie teengestaan is deur meer as 15% van die stemreg** wat oor daardie besluit uitgeoefen is. Dit is nie duidelik of laasgenoemde (die goedkeuring van die hof) verkry is nie. (3)

Maksimum punte (4½)

Direkteursbesluit om die eiendom waarin een van die direkteure 'n belang het te vervreem

Teorie

1. **Artikel 75(5) bepaal** dat indien 'n **direkteur** van 'n maatskappy 'n **persoonlike finansiële belang het met betrekking tot 'n saak** wat by 'n direksievergadering oorweeg gaan word, of weet dat 'n verwante persoon 'n persoonlike finansiële belang by die saak het, die direkteur ... (1½)
 - 1.1 Die **belang en die algemene aard daarvan** openbaar moet maak voordat die saak op die vergadering oorweeg word; (1½)
 - 1.2 Aan die vergadering enige **wesenlike inligting** met betrekking tot die saak en bekend aan die direkteur, **openbaar** moet maak; (1½)
 - 1.3 **Enige waarnemings of tersaaklike insigte** met betrekking tot die saak **openbaar kan maak** indien hy deur die ander direkteure versoek word om dit te doen; (1½)
 - 1.4 Die **vergadering onmiddellik moet verlaat nadat enige openbaarmaking** soos uiteengesit in paragraaf 1.1 en 1.2 hierbo gemaak is, indien die direkteur op die vergadering teenwoordig is; (1½)
 - 1.5 **Nie deel moet neem aan die oorweging van die saak nie**, behalwe tot die mate in paragraaf 1.2 en 1.3 hierbo beoog; (1½)
 - 1.5.1 Terwyl afwesig is van die vergadering word die direkteur **geag teenwoordig** te wees vir die doeleindes om te bepaal of **voldoende direkteure** teenwoordig is **om die vergadering te konstitueer (kworumvereistes)**; en (1½)
 - 1.5.2 Word **nie geag teenwoordig te wees** op die vergadering vir die doeleindes om te bepaal of 'n **besluit voldoende steun het om aanvaar te word (stemming) nie**; en (1½)

- 1.6 **Nie enige dokument met betrekking tot die saak namens die maatskappy verly nie, tensy hy spesifiek deur die direksie gevra of opdrag gegee word om dit te doen.** (1½)
- 1.7 **Aanspreeklik** gehou kan **word vir skade** teenoor die maatskappy en 3de partye **indien die belang nie** soos vereis word, **verklaar is** nie (Art 77(2)(a)). (1)
2. 'n **Besluit deur die direksie is geldig** ten spyte van enige finansiële belang van 'n direkteur of 'n persoon wat verwant is aan die direkteur, slegs indien –
- 2.1 Dit goedgekeur is nadat daardie belang op die korrekte wyse verklaar is; of (1½)
- 2.2 ondanks die feit dat die besluit goedgekeur is sonder verklaring van daardie belang, dit **daarna bekragtig is deur 'n gewone besluit van die aandeelhouders** nadat daardie belang verklaar is; of (1½)
- 2.3 dit **deur 'n hof geldig verklaar** is. (1½)
- Maksimum punte (12)**

Toepassing

1. Mnr John Masela is een van Bobo se direkteure en het 'n **60%-belang in daardie maatskappy** en die eiendom is aan Bobo verkoop, **gevolglik het ACN se direkteur 'n belang in die transaksie/huurkontrak** en artikel 75 is van toepassing. (1½)
2. Aangesien die **direksievergadering bygewoon is deur alle direkteure en elke direkteur ten gunste van die transaksie gestem het**, was daar **nie-nakoming** van die vereistes van artikel 75. (1½)
Mnr Masela **moes sy belang verklaar het** en (1½)
dan **nie deelgeneem het aan die vergadering wat oor die besluite gestem het nie**. (1½)
3. Die **transaksie/huurkontrak sal steeds geldig** wees indien mnr Masela **sy belang verklaar het en ACN die transaksie/huurkontrak met 'n gewone besluit bekragtig het**; (1½)
of selfs indien hy nie sy belang verklaar het nie, maar dit **deur 'n hof geldig verklaar is**. (1½)
- Maksimum punte (5)**
Maksimum punte vraag 1.1 (30)

VRAAG 1.2.1

3 punte

Spesifieke kommentaar

Ons het gevind dat min studente die definisie van bedrog beskryf het of 'n volle beskrywing van die voorbeeld van bedrog verskaf het. Studente het ook versuim 'n gevolgtrekking te maak. 'n Hele aantal studente het die definisie van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid verskaf, in plaas van die ISA 240 definisie van bedrog.

Aangesien die vraag met ISA 240 (verwys na die bewoording van die vraag en die dekblad van die eksamenvraestel) handel, kon u nie die *Audit Profession Act* vereistes ten opsigte van bedrog toepas nie, maar moes u die gegewe inligting beoordeel het ingevolge die definisie van bedrog in terme van die ISA paragraaf in die sleutel hieronder genoem.

Sleutel

Volgens ISA 240, par 11(a) is bedrog 'n **opsetlike daad** deur een of meer individue onder bestuur, diegene wat met beheer belas is, werknemers, derde partye, wat die gebruik van **misleiding om 'n onregverdige onwettige voordeel te verkry**. (1)

ISA 240, par A1 bepaal dat daar 'n **aansporing om bedrog te pleeg, 'n waargeneemde (perceived) geleentheid om dit te doen en uitvoering van die daad** moet wees. (1)

Die betaling van omkoopgeld deur ACN aan 'n derde party in die vorm van 'n bydrae tot 'n politieke party en ook aan sy kliënt se personeel /bestuur as 'n gunsloon (kick back) voldoen aan die definisie van bedrog soos hierbo uiteengesit aangesien dit 'n **opsetlike daad** (betaal van omkoopgeld) **deur die bestuur** om 'n onregverdige onwettige voordeel te verkry. Daar was ook 'n aansporing (om die besigheid te verkry en die bereiking van die doelwitte ten einde 'n groter bonus te verkry), 'n geleentheid om dit te doen en uitvoering van die optrede. (2)

Dit is dus bedrog. (1)

Maksimum punte vraag 1.2.1 (3)

VRAAG 1.2.2

10 punte

Spesifieke kommentaar

Oor die algemeen blyk dit dat studente nie verstaan het wat verlang is wanneer hul versoek is om die bedrogrisikofaktore te identifiseer nie. In baie gevalle is die faktore in die “manipulering van die finansiële state” kolom aangetoon. Studente het ook nie genoegsame detail ten opsigte van die risikofaktore verskaf nie, maar slegs “betaling van omkoopgeld” of “betaling van bonusse” aangedui, dus is die inligting in die vraag nie in hul antwoorde toegepas nie.

Studente het ook gesukkel om aan te dui wat die effek van die bedrogrisikofaktor op die finansiële jaarstate (FJS) sou wees. Studente het ook woorde soos “styging” en “vermindering” gebruik, in plaas van “oorstateer” en “onderstateer”, wat nie 'n duidelike bewys is dat die FJS doelbewus deur die bestuur wanvoorgestel is nie.

Voorbeelde van bedrogrisikofaktore word spesifiek behandel in Bylae 1. Nadat u Bylae 1 bestudeer het moes u weinig probleme ondervind het om die bedrogrisikofaktore te identifiseer in die gegewe inligting wat u in ag moes neem om die vraag te beantwoord. Ingevolge die verlang gedeelte moes u die “agtergrondinligting en waarnemings aangeteken tydens die oudit” in ag geneem het. Die bedrogrisikofaktore was oor die algemeen die woorde wat ingesluit was in die “waarnemings aangeteken tydens die oudit”. Dit was gevolglik nie 'n probleem om die faktore te identifiseer nie.

By die bespreking van hoe die bestuur die finansiële inligting kon manipuleer as 'n bedrogrisikofaktor teenwoordig is, moes u oorweeg het wat hulle moontlik in die betrokke geval kon doen. Byvoorbeeld, waar aansienlike bonusse aan hulle toegeken sou word indien die maatskappy sy netto wins met meer as 25 persent sou verhoog, sou hulle gepoog het om die netto wins te verhoog. Voorbeelde van hoe hulle dit sou doen sou wees om die inkomste te oorstel en/of die uitgawes te onderstel.

Sleutel

Met inagname van die agtergrondinligting en waarnemings aangeteken tydens die oudit, identifiseer die bedrogrisikofaktore by ACN teenwoordig en bespreek hoe bestuur

die finansiële inligting in die finansiële jaarstate moontlik kon manipuleer indien hierdie risikos teenwoordig is – ISA 240

Bedrog risikofaktor geïdentifiseer	Bestuur kan die finansiële inligting in die finansiële jaarstate moontlik as volg manipuleer het as hierdie risikos teenwoordig is
1 punt elk	1½ punt elk
<p>Bestuur sal aansienlike bonusse toegeken word indien die maatskappy sy netto wins met meer as 25% verhoog en daar 'n skaal is waarvolgens die bonus bereken word.</p> <p>Die maatskappy maak gereelde bydraes tot die politieke party in beheer, veral voor die verkryging van nuwe kontrakte of verkoop van kopieerders. Ander soortgelyke maatskappye vind dit moeilik om enige van hierdie winsgewende kontrakte te kry omdat hulle nie sulke nou bande met dié in politieke beheer het of nie kan bekostig om die bykomende bedrae (dws omkoopgelde) oor te betaal om vir die kontrakte oorweeg te word nie.</p>	<p>Bestuur kan probeer om inkomste te oorstateer en/of uitgawes te onderstateer.</p> <p>Bestuur moet dalk omkoopgelde betaal, anders sal hulle nie in staat wees om die kontrak te kry nie. Dit kan lei tot wanvoorstelling van transaksies (uitgawes mag verkeerd geklassifiseer word ten einde die ongesonde sakepraktyke weg te steek deur betaling van omkoopgeld, ens).</p>
<p>Die bruto wins marge en abnormale hoë verkoopspryse volgens die gegewe inligting.</p> <p>Verder het u ook bevind dat daar gevalle was waar 'n persoon wat in diens van 'n skool of 'n munisipaliteit is, ACN se kliënt geword het, 'n kopieerder van sy eie ontvang het omdat hy/sy 'n kopiëringsbesigheid van sy/haar eie besit ('n gunsloon/"kick back").</p>	<p>Bestuur mag die verkoopspryse van goedere oorstateer om hoër winste te openbaar.</p> <p>Bestuur kan moontlik gunslope aan persone wat in diens is by die potensiele kliënt betaal, ten einde die kontrak te verkry. Dit mag lei tot wanvoorstelling van transaksies (uitgawes of verkope mag foutief geklassifiseer word ten einde die ongesonde sakepraktyke van betaling van gunslope wat in werklikheid omkoopgeld is, weg te steek).</p> <p>Voorraad kan oorstateer wees aangesien die kopieerder wat aan die nuwe kliënt gegee is nie ont-erken is nie.</p> <p>Die koste van die voorraad wat nie ont-erken is nie kon foutief as 'n bedryfsuitgawe geklassifiseer wees/of afgesit wees teen inkomste in die finansiële inligting</p>
<p>SARS is tans besig om die laaste 5 jaar se belastingopgawes en aanslae te ondersoek en het Sithole en Vennote gevra om kommentaar te lewer oor die verskille/afwykings tussen die werklike opgawes en die inkomstestate vir daardie tydperk.</p> <p>Die direksie het op 1 Maart 2012 'n besluit geneem om een van hul eiendomme met 'n billike waarde van R3.1 miljoen aan Bobo Properties (Edms) Bpk vir 'n bedrag van R3.5 miljoen te verkoop en dan 'n tussentydse dividend van R400 000 te betaal</p>	<p>Bestuur kan probeer om die omkoopgeld en gunslope wat betaal is, weg te steek deur dit in te sluit onder 'n foutiewe allokasie of selfs die afsit hiervan teen inkomste.</p> <p>Aangesien daar 'n solvensie- en likiditeitsprobleem is, kan die bestuur dit moontlik wegsteek deur oorstatering van inkomste en bates en onderstatering van uitgawes en laste.</p>

Bedrog risikofaktor geïdentifiseer	Bestuur kan die finansiële inligting in die finansiële jaarstate moontlik as volg manipuleer het as hierdie risikos teenwoordig is
1 punt elk	1½ punt elk
	Die solvensie kwelpunt is nie in ag geneem nie aangesien die finansiële state opgestel is volgens die lopende saak beginsel.
Maksimum = 4 punte	Maksimum = 6 punte
	Maksimum punte vraag 1.2.2 (10)

VRAAG 1.2.3

12 punte

Spesifieke kommentaar

Die meerderheid studente het nie verstaan dat die verlang gedeelte van die vraag oor ISA 240 gaan nie, en het eerder die vereiste stappe beskryf wat 'n ouditeur in terme van artikel 45 van die *Auditing Profession Act* moet volg. Dit is ondanks die feit dat die vraag verwys na die toepaslike auditreaksie van die ouditeur waar hy/sy bewus word van die risiko van wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog en die bewoording op die dekblad van die eksamenvraestel (vraag gaan oor die ISA wat met bedrog verband hou).

Hierdie sub vraag was op 'n hoër vlak as die res van die eksamenvraestel, maar kon beantwoord word indien u ISA 240 goed bestudeer het en kennis geneem het van die stappe wat regdeur ISA 240 aangedui word, asook die moontlike auditprosedures om die geassesseerde risikos van wesenlike wanvoorstelling as gevolg van bedrog aan te spreek ingesluit in Bylae 2. Indien u die sleutel hieronder bestudeer het, sou u tot die gevolgtrekking kom dat u die vraag kon beantwoord.

Sleutel

Met inagname van die agtergrondinligting en waarnemings aangeteken tydens die audit beskryf die reaksie van mnr Sithole in sy uitvoering van die audit, indien die evaluasie van die risikofaktore, wat in 1.2.1 geïdentifiseer is, dui op die bestaan van wesenlike wanvoorstellings as gevolg van bedrog. (Alle verwysings, behalwe waar anders aangedui, verwys na ISA 240 en ISA 330 (waar daarna verwys is deur ISA 240).)

Mnr Sithole moet die behoefte aan die auditspan beklemtoon om professionele skeptisisme te handhaaf en tensy die omstandighede anders bewys, kan mnr Sithole nie aanneem dat die bedrog 'n geïsoleerde gebeurtenis is nie (p12, 35). (1½)

Mnr Sithole moet meer ervare personeel toewys; en (1½)

Toedeling van addisionele individue met gespesialiseerde vaardighede en kennis bv forensiese of IT-kundiges (p29 (a)). (1½)

Mnr Sithole moet sorg vir meer toesig (ISA 330, pA1). (1½)

Mnr Sithole moet addisionele elemente van onvoorspelbaarheid inkorporeer in die keuse van verdere auditprosedures om uitgevoer te word (p29 (c)). (1½)

Onvoorspelbaarheid bereik kan word deur (ISA 240, pA36):

- Toetsing van rekeningsaldo's en stellings nie normaalweg getoets nie; (1½)
- Die aanpassing van die tydsberekening van die auditprosedures; (1½)

- Gebruik verskillende steekproefmetodes; en (1½)
- Uitvoering van auditprosedures op 'n onaangekondigde basis. (1½)

Mnr Sithole moet algemene veranderinge maak aan die aard, tydsberekening, of omvang van auditprosedures (ISA 330, pA1). (1½)

Mnr Sithole sal omvattende optredes om die geassesseerde risiko's van wesenlike wanvoorstellings op die finansiële state vlak aan te spreek, ontwerp en implementeer (p28 & ISA 330, p5). (1½)

Mnr Sithole sal verdere auditprosedures ontwerp en uitvoer waarvan die aard, tydsberekening en omvang gebaseer is op en 'n reaksie is op die vasgestelde risiko's van wesenlike wanvoorstelling op die stellings vlak (p30). (1½)

Evalueer of die kies en toepassing van rekeningkundige beleide deur die entiteit 'n aanduiding kan wees van bedrieglike finansiële verslagdoening as gevolg van die bestuur se poging om opbrengs te bestuur. (1½)

Indien die **aangepasde prosedures** dui op die bestaan van bedrog, moet die ouditeur:

Die implikasies van die wanvoorstelling met betrekking tot ander aspekte van die audit evalueer, veral die betroubaarheid van bestuursverklarings, met inagnome van die feit dat dit onwaarskynlik is dat 'n geval van bedrog 'n geïsoleerde voorval is (p35); (1½)

Hierdie sake skriftelik op 'n tydige basis aan die toepaslike vlak van bestuur ten kommunikeer einde dié met die primêre verantwoordelikheid vir die voorkoming en opsporing van bedrog in te lig van sake van toepassing op hul verantwoordelikhede (p40, A61); (1½)

Oorweeg of die saak behoorlik in die finansiële state openbaar is; en (1½)

Beskou die effek op die ouditeursverslag, (1½)
en indien dit nie behoorlik in die finansiële state weerspieël of openbaar is nie, behoort die ouditeur die ouditeursverslag dienooreenkomstig te modifiseer. (1½)

Bepaal of daar 'n verpligting is om die gebeurtenis of vermoede daaromtrent aan 'n party buite die entiteit in terme van die APA te rapporteer. (1½)

Maksimum punte vraag 1.2.3 (12)

VRAAG 1.3

26 punte

Spesifieke kommentaar

'n Hele aantal studente het die vraag nie in die verlangde formaat beantwoord nie, en waar hulle dit wel gedoen het, het hulle die fundamentele beginsels onder die beskrywing van die bedreiging genoem en *vice versa*. In sekere gevalle is 'n bedreiging genoem, maar sonder 'n beskrywing daarvan in terme van die gegewe inligting. Byvoorbeeld in aangeleentheid 1 sou 'n student slegs aangedui het dat dit 'n "selfbelang bedreiging" is of bygevoeg het dat "omkoopgeld betaal is". Indien u die sleutel hieronder bestudeer sal u sien dat ons verlang het dat u die bedreiging ingevolge die SAIGR se Professionele Gedragskode (PGK) moes beskryf en daarna daardie bepaling op die gegewe inligting moes toepas. Ten opsigte van die beskrywing van die voorsorgmaatreëls was daar baie gevalle waar die studente geen voorsorgmaatreël beskryf het nie of besluit het om die bedreiging in hierdie kolom te beskryf.

Die beantwoording van hierdie vraag behoort nie problematies te wees indien u die PGK ten opsigte van die fundamentele beginsels, die tipe bedreigings, voorbeelde van daardie bedreigings en die toepaslike voorsorgmaatreëls vir daardie bedreigings bestudeer het nie. U moet egter die instruksies ten opsigte van die formaat volg en nie ontoepaslike beskrywings in die verkeerde kolom insluit nie.

Sleutel

Met inagname van die inligting ten opsigte van etiese aangeleenthede, vir elke etiese aangeleentheid, dui die nommer van die etiese aangeleentheid gelys in die scenario aan en beskryf die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s), die fundamentele beginsel(s) en die voorsorgmaatreëls (waar van toepassing), relevant tot die etiese aangeleentheid in terme van die SAIGR se Professionele Gedragskode (PGK). Wanneer u die voorsorgmaatreëls oorweeg moet u in ag neem dat Sithole en Vennote die oudit wil behou.

Nommer van etiese aangeleentheid gelys in die scenario	Beskrywing van die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s)	Fundamentele beginsel(s) geraak deur die etiese aangeleentheid	Beskrywing van voorsorgmaatreëls (waar van toepassing)
1	<p>Selfbelang bedreiging. (1½)</p> <p>Mnr Sithole het die betaling van die omkoopgeld aan SAID rapporteer, blykbaar sonder die kennis van die kliënt (ACN). (1½)</p> <p>Ouditeure mag nie vertroulike inligting sonder behoorlike en spesifieke magtiging of tensy daar 'n wetlike of professionele reg of verpligting is om openbaar te maak, buite die firma openbaar nie. (1½)</p> <p>Hierdie kan 'n vereiste openbaarmaking ingevolge artikel 45 van die APA te wees, maar so 'n openbaarmaking moet aan die IRBA gemaak word (A140). (1½)</p> <p>Maks = 4½</p>	<p>Vertroulikheid (1)</p> <p>Maks = 1</p>	<p>Die ouditeur behoort slegs te oorweeg om vertroulike inligting te openbaar wanneer openbaarmaking deur die wet toegelaat word en deur die kliënt gemagtig is; (1½)</p> <p>Waar dit deur die wet vereis word; of (1½)</p> <p>Waar daar 'n professionele plig of verpligting is om dit openbaar te maak, indien dit nie deur die wet verbied word nie. (s140). (1½)</p> <p>Maks = 4½</p>
2	<p>Dit is nie 'n bedreiging nie. (1½)</p> <p>Mnr Sithole het sy tekenmagte om die verslag te teken aan mnr Able, 'n mede-direkteur van Sithole en Vennote gedelegeer. (1½)</p> <p>In terme van a150.8 mag 'n ouditeur slegs sy mag om audit-verslae te teken aan sy vennoot, of</p>	<p>Professionele optrede (1)</p>	<p>Solank Sithole en Vennote aan die PGK voldoen, soos wat hulle gedoen het, sal hulle nie ander voorsorgmaatreëls benodig nie. (1½)</p>

Nommer van etiese aangeleentheid gelys in die scenario	Beskrywing van die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s)	Fundamentele beginsel(s) geraak deur die etiese aangeleentheid	Beskrywing van voorsorgmaatreëls (waar van toepassing)
	mede-direkteur delegeer. (1½) Maks = 3	Maks = 1	Maks = 1½
3	<p>Selfbelang-, vertroudheid- of intimidasie bedreiging. (1½)</p> <p>Mnr Sithole se dogter is getroud en die kliënt het betaal vir 'n bootreis ter waarde van R40 000 as 'n trougeskenk aan die pasgetroudes. (1½)</p> <p>PGK 260.2 bepaal dat die bedreiging sal afhang van die aard, waarde en die bedoeling van die aanbod. (1½)</p> <p>Wanneer geskenke aangebied word wat 'n redelike en ingeligte derde party, met inagnome van die spesifieke feite en omstandighede, as triviaal en onbelangrik sal beskou, kan 'n ouditeur tot die gevolgtrekking kom dat dit in die normale loop van besigheid is sonder spesifieke bedoeling om besluitneming te beïnvloed. (1½)</p> <p>Dit is nie die geval hier nie aangesien R40 000 nie triviaal is nie. (1½)</p> <p>Maks = 6</p>	<p>Objektiwiteit (1)</p> <p>Maks = 1</p>	<p>Die ouditeur behoort dit nie te aanvaar nie, of in hierdie geval sal hy sy dogter gelas om nie die geskenk te aanvaar nie, aangesien geen voorsorgmaatreël die bedreiging tot 'n aanvaarbare vlak sal elimineer of verminder nie. (a260.3). (1½)</p> <p>Maks= 1½</p>
4	<p>Selfoorsig bedreiging. (1½)</p> <p>Mnr Sithole is versoek om twee personeellede te leen om te help in die kliënt se rekeningkundige departement vir 'n tydperk van ses maande. (1½)</p> <p>Sodanige bystand mag verleen word, maar net vir 'n kort periode en die firma se personeel moet nie betrokke wees by die verskaffing van nie-gerusstellingsdienste wat nie toegelaat sou word of die aanvaarding van bestuursverantwoordelikhede nie. (1½)</p>	<p>Integriteit/Objektiwiteit (1)</p>	<p>Uitvoering van 'n addisionele oorsig oor die werk wat deur die geleende personeel uitgevoer is. (1½)</p> <p>Geleende personeel moet geen ouditverantwoordelikhede ontvang vir enige funksie of aktiwiteit wat daardie personeel gedurende die tydelike personeel opdrag uitgevoer het nie. (1½)</p> <p>Die geleende personeel moet nie ingesluit word as deel van die ouditspan nie. (1½)</p>

Nummer van etiese aangeleentheid gelys in die scenario	Beskrywing van die bedreiging tot die fundamentele beginsel(s)	Fundamentele beginsel(s) geraak deur die etiese aangeleentheid	Beskrywing van voorsorgmaatreëls (waar van toepassing)
	<p>Die ouditkliënt sal verantwoordelik wees vir die leiding en toesig oor die aktiwiteite van die geleende personeel. (1½)</p> <p>Aangesien die bedrag wat ontvang is vir die dienste van die twee personeellede net hul koste vir die maatskappy dek, is daar nie 'n selfbelang bedreiging nie. (1½)</p> <p>Maks = 4½</p>	<p>N/a</p> <p>Maks = 1</p>	<p>(a290.142) (1½)</p> <p>N/a</p> <p>Maks = 4½</p>
	1½ Punte elk tot maks van 12	1 Punt elk tot maks van 4	1½ Punte elk tot maks van 10

VRAAG 1.4.1

6 punte

Spesifieke kommentaar

Geen kommentaar aangesien die vraag eenvoudig 'n toepassing van artikel 38 van die *Auditing Profession Act* is.

Sleutel

Met inagname van die waarnemings aangeteken tydens die oudit en inligting wat met die *Auditing Profession Act* verband hou, bespreek of Sithole en vennote 'n maatskappy mag stig en lys die vereistes in terme van die *Auditing Profession Act* waaraan die firma moet voldoen ten einde as maatskappy te registreer.

Sithole en vennote kan 'n maatskappy registreer in terme van artikel 38 van die *APA* om as ouditeure te praktiseer. (1½)

Die maatskappy se naam sal Ingelyf of Ing in sy naam insluit. (1½)

Elke direkteur moet 'n aandeelhouer sowel as 'n ouditeur wees, (1½)

gevolglik kan hulle nie 11 direkteure aanstel soos beoog nie, hulle moet minstens die 20 huidige vennote as direkteure aanstel indien hulle deel van die nuwe maatskappy wil vorm; (1½)

en verder is die prokureur nie 'n ouditeur nie en kan dus nie 'n aandeelhouer of direkteur wees nie. (1½)

Maksimum punte vraag 1.4.1 (6)

VRAAG 1.4.2

13 punte

Spesifieke kommentaar

'n Aantal studente het die administratiewe vereiste van rapportering van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid ingevolge artikel 45 van die *Auditing Profession Act (APA)* bespreek, terwyl dit nie verlang is deur die vraag nie. U moes met inagname van die agtergrondinligting en

waarnemings aangeteken tydens die oudit, evalueer en tot 'n gevolgtrekking kom, in terme van artikel 1 (definisie van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid) van die *Auditing Profession Act*, of 'n rapporteerbare onreëlmatigheid bestaan het. Dit wys net weer die belangrikheid daarvan om instruksies te volg.

Die belangrikheid van bestudering van die definisies kan nie genoeg beklemtoon word nie en spesifiek die van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid. Indien u dit bestudeer het en die teorie op die gegewe inligting vir elkeen van die elemente van 'n rapporteerbare onreëlmatigheid kon toepas, sou u volpunte ontvang het.

Sleutel

Met inagname van die agtergrondinligting en waarnemings aangeteken tydens die oudit, evalueer en kom tot 'n gevolgtrekking, in terme van artikel 1 van die *Auditing Profession Act*, of 'n rapporteerbare onreëlmatigheid mag bestaan al dan nie.

Ek sal oorweeg of daar aan die vereistes ten opsigte van rapporteerbare onreëlmatigheid in terme van artikel 1 voldoen is:

Optrede is onwettige of 'n versuim. (1½)

- Die betaling van omkoopgeld en gunsone verteenwoordig 'n onwettige optrede. (1)
- Die eis van die koste met betrekking tot omkoperij as normale aftrekbare uitgawes gee aanleiding tot 'n moontlike ontduiking van inkomstebelasting. (1)

Gepleeg deur iemand wat verantwoordelik is vir die bestuur van die entiteit. (1½)

- Die finansiële direkteur, mnr Petrus Mothale is betrokke by die reël van kontrakte en die betaling van omkoopgeld. (1)
- Die bestuur is betrokke by die ontduiking van belasting aangesien die belastingopgawes onderteken is deur mnr John Masela in 2009, 2010 en 2011. (1)

Veroorsaak of sal waarskynlik wesenslike finansiële verlies vir die entiteit, enige lid, aandeelhouer of krediteur veroorsaak. (1½)

- Ontvanger van Inkomste kan minder inkomstebelasting ontvang, en sal dus 'n finansiële verlies ly. (1)
- Die maatskappy sal boetes en rente aan SAID moet betaal. (1)

Is bedrieglike of kom neer op diefstal. (1½)

- Die betaling van omkoopgeld is 'n bedrieglike optrede. (1)
- Die te veel eis van uitgawes vir belastingdoeleindes of verkeerde voltooiing van belastingopgawes om belasting te ontduik is bedrieglike optredes. (1)

Verteenwoordig 'n wesenslike verbreking van enige vertrouensplig wat deur so 'n persoon aan die entiteit, lid, aandeelhouer of skuldeiser verskuldig is. (1½)

- Mnr Mothale is betrokke by die betaling van omkoopgeld en het dus sy vertrouensplig teenoor ACN verbreek. (1)
- Die direkteur tree nie in die beste belang van die maatskappy op SAID te bedrieg nie. (1)

Gevolgtrekking:

Hierdie optrede verteenwoordig dus 'n rapporteerbare onreëlmatigheid. (1½)

Maksimum punte vraag 1.4.2 (13)

2.3 GEVOLGTREKKING

Indien u nadat u, u antwoorde met hierdie sleutels vergelyk het, vind dat u antwoord tekort geskiet het ten opsigte van 'n sekere onderwerp, behoort u terug te gaan en daardie onderwerp weer te bestudeer.

3 EKSAMENVRAESTEL

U moet goed voorbereid wees om die vraestel te slaag. Die standaard sal baie ooreenkom met die eksamen vraestelle wat op *myUnisa* verkrygbaar is asook werkopdrag 3. Hou in gedagte dat die Maatskappywet ongeveer 20–30% van die eksamen vraestel punte uitmaak, terwyl die balans versprei word oor die oorblywende onderwerpe (uitgesluit die Wet op Beslote Korporasies wat nie geëksamineer word nie).

4 SLOTOPMERKINGS

Maak gebruik van al die geleenthede geskep en sou u enige probleem met die module ondervind, moet u vry voel om ons te kontak of ons persoonlik te kom besoek.

Ons wens u net die beste toe vir die suksesvolle voltooiing van die module!

DOSENTE: AUE302Q

**Mnr FN van Niekerk
Mev C Roets**